

IN PACE IN DIPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIETUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ET TERTIUS NODUM ALFARIA

QUI FRUMENTUM

XXV. ÉVF. 1925. JÚL.—AUG.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI
OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Előfizetési ára egy évre 30.000 K.

Jelen példány 6000 K.

Megjelenik minden hó elején.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t.

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

FLOHABUNT SACERDOTES

PARCE POPULO TUO.

ELECTORUM CONSERVASTI

ELECTORUM CONSERVASTI CUIUS NON SUM DIGNUS...

TARTALOM: *Dr. Mátrai Gyula:* Szentáldozáshoz! — *Dr. Babura László:* Urnap a szentáldozásban. — *Klement Ilona:* Az én Arám. — *Dr. Pataky Arnold:* A Gyermek Jézusról nevezett Irsieuxi Terézia nővér szenttéavatása. — *Beuz-Csáky Ilona:* A szienai eucharisztikus csoda. — *Dr. Hidasi József:* «Dam-el-Messieh». — *Béltay Mihályné:* A vak asszony szobra. — *Aquinói Szent Tamás az Oltáriszentségről.* A méltatlanok. — *Krónika.* — *Eőri János:* A Nagyasszony. — *Tárca:* *Eőri János:* Fölkel a Nap.

Rövidesen megjelenik St. Omer redemptorista atya «Jézus Szentséges Szívéről» írt leghíresebb könyvének fordítása Farkas Gézáné, Beller Ilona tollából. Tartalma: elmélkedés, gyakorlat, ima és példa június minden egyes napjára; 12 imaóra a hónapok első péntekére, miseimádságok, szentáldozási imák. Különösen alkalmas az életbe kilépő ifjúság vallásos érzületének megóvására. Egyes megrendeléseket a Korda (Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 3.), tömeges megrendeléseket pedig maga a fordító bonyolítja le. Címe: F. G.-né Budapest, IX., Lónyay-u. 25. m. fsz. 5.

Az «Örökimádás» érdekében buzgó terjesztő apostolkodásra kérjük mélyen tisztelt olvasóinkat!

Az Oltáregyesület irodájában (IX., Üllői-út 77.) kapható:

Örökimádás folyóirat előfizetés egész évre 30.000 K, egyes példány 3000 K, régi teljes évfolyam 15.000 K, régi évfolyamok egyes példánya 500 K.

Az Oltáregyesület Utmutatója 10.000 K, Vezérkönyve 10.000 K, Felvételi füzet 600 K, Fél százados története 40.000 K, Érme 30.000 K, Az O. E. szervezése és működése 1000 K, **K ü l ö n f é l é k:** Jézus Szíve hónapja (füzve) 3500 K, Havi magány (Nádasdy) 10.000 K, Kánter Károly emlékkönyv 20.000 K, Szent Zita élete 2000 K, Szent Zita élete egyszerűbb kiadásban 1000 K, Boldog Terézia szelleme 5.50 ar. kor. 38.500 K, Az Eucharisztia zenéje 1000 K, Litánia (latin szöveggel) 500 K, Litánia Szent Józsefről 500 K, Levelezőlapok (Örökimádás-templom) 1000 K, Kánter Károly emlékképek 500 K.

Jézusom Örömom folyóirat előfizetés egész évre 20.000 K, egyes példány 2000 K, régi teljes évfolyam 10.000 K, régi évfolyam egyes példánya 500 K.

Az Eucharisztikus Gyermekszövetség érme 12.000 K, Indulója 1000 K, Zászló levelezőlapja 1000 K.

Kis Örökimádás Imakönyv (Tiefenthaler) 20.000 K, Fehér Illom 2000 K, MI az Eucharisztikus Gyermekszövetség 200 K, Pápai áldás-levelezőlap 200 K, Levélzáróbbélyeg 50 K, Örökimádás Imakönyv (Varga-Walser) bőrkötés párnázott 280.000 K, fémvázonkötés 98.000 K, nagybetűs 112.000 K, Menjete Józsefhez 2000 K, Szent József imakönyv 84.000 K.

* * *

A «Jézusom Örömom» eucharisztikus gyermekfolyóirat, amelynek új évfolyama szeptemberrel kezdődik, előfizetést, megrendelést már most elfogadunk. Előfizetési ára 20.000 K, 100 példánytól kezdve a csoportos rendelésnél 20% engedmény. Kiadóhivatala: Budapest, IX., Üllői-út 77.

* * *

Lelkek ébresztője. Szózat a szétszórt magyarsághoz. Keresztény hit-bölcselmi tankötemény. Irla egy öreg magyar. Nyomatott Debreczeni István könyvnyomdájában Székesfehérvárott. 1925.

Ennek az «Öreg magyar»-nak fiatal a lelke, merő a hitégység szeretetével csordultig van eltelve. Ennek a hitégységnek megborulása fölött érzett fájdalom adta kezébe a tollat, hogy visszaédesgesse azokat, akiket nem is mindig meggyőződés, hanem inkább külső körülmények vagy anyagi érdekek szakítottak el Krisztus Egyházától. Hallja az ő ellenvetéseiket és nyomban megcáfolja azokat. Verseiben nem harag cikkázik, hanem megnyerni akaró szeretet vibrál. Bár csak megértenék az Ébresztőnek szavát azok, akiknek szóll!

☪ Szentáldozáshoz! ☪

A LEGIGAZIBB eucharisztikus kultusz a szentáldozás. Jézus szerető Szívének az Oltáriszentség szerzésénél legfőbb indítóoka s a róla adott végrendeletnek kategorikus parancsa: «*Vegyétek és egyétek!*» Azok az országok, azok a városok és falvak, azok a templomok és kápolnák, amelyekben gyakori áldozók sereglenek az Úr asztala körül, valóságos Paradicsomok. Egy belga plébános írja a következőket:¹ «Kis falucskám 130 híve közül 25 naponta, a többi pedig vasárnaponként áldozik. Egy évben 10.000 a szentáldozások száma. Ha valaki megbetegszik ezek közül, akkor is naponta elviszem hozzá az Úr Jézust. A legutóbbi télen egy beteg hívőm három hónapon át áldozott. Ilyen intenzív eucharisztikus élet mellett a plébániám kis földi mennyország. Itt igazán teljes fényében van a keresztény élet. Nincs az én drága híveim között egyenetlenség, sem irigység, sem viszálykodás. Valósággal «egy szív, egy lélek» az én hitközségem, mint az első keresztényeké volt. Mikor szenvedés látogatja meg eme jó lelkeket, a lelkvigasztalás teljesen elegendő nekik arra, hogy erős lélekkel és bátorsággal állják meg helyüket. Nincs-e jogom tehát arra, hogy a világ ezen elfeledett szögletét Paradicsomnak nevezem?»

Igen, kedves plébános úr, minden joga megvan hozzá s mi is azt szeretnők elérni a mi eucharisztikus szövetségeinkkel és oltáregyesületeinkkel, hogy egyszer nálunk is úgy legyen, mint önöknél. Ezek az egyesületek arra vannak hivatva, hogy az igaz katolikus élet kovását termeljék a hitközségekben. Krisztus példájának tökéletes utánczói, az Ő szellemének állandó letéteményesei és terjesztői legyenek. De senkisémm adhat abból, amije nincsen. Először nekik kell, szent Bernát szerint, odatartaniok a forráshoz lelküket, hogy eltöltve az Úr Jézus kegyelmeivel és szellemével, saját bőségükből másoknak is juttathassanak. Ez a töltekezés, ez a forráshozjárulás csak a szentáldozásban lehet tökéletes. A szentáldozáshoz tehát!

¹ Hostia 6. Année No 5.

ostya színei alatt ugyanaz az Úr Jézus rejlik, mint aki mint örök Ige mindeneket teremtett, egyetlen egy «legyen!» szavával a semmiből előhívott. Ha csak kissé is körülnézünk a minket környező természetben, mely az egész mindenségnek csak nagyon kicsi része, máris a legnagyobb tisztelettel, istenfélelemmel kell, hogy elteljünk a Teremtő iránt. Micsoda mérhellen tömegek, távolságok és erők működnek fölöttünk, alattunk és körülöttünk! A nap 20 millió mértföldnyire van tőlünk. Ha egy kilőtt ágyúgolyó egyenletes sebességgel haladna feléje, csaknem 26 évig kellene repülnie, míg a napba érne. Époly csodálatos az ásvány-, növény- és állatvilág itt körülöttünk. Nincs emberi művészkéz, mely oly tökéletesen tudna egy kristályt kicsiszolni, mint ahogyan ezt az ásványvilágban minden utcai kavicsnak kristályain látjuk. Nincs művészkéz, mely oly tökéletes virágot tudna faragni vagy összeállítani, mint amilyen az útmenti árokban is megnő, az élettől s illattól el is tekintve egészen. És az állatvilágban mennyi miriádnyi lény, mit csak éles nagyítókkal vagyunk képesek észrevenni. S mindez fenséges összhangban egymással, egymást tisztító erők, melyek mégis harmóniát hoznak létre. Ó én értem a nagy természettudósokat, mint Tycho Brahe, Kopernikus, Newton, Volta stb., hogy mind hívő emberek voltak. Ámde csodák csodája: ez a teremtő, mindenható örök Ige, aki megtestesült az idők teljességében

A Kis Teréz szenttéavatási festménye.

Ámde csodák csodája: ez a teremtő, mindenható örök Ige, aki megtestesült az idők teljességében

és mint a mi édes Üdvözítőnk az utolsó vacsorán megalapította a legméltóságosabb Oltáriszentséget, ugyanő jön hozzánk, tér be a lelkünkbe a szentáldozásban! Nem kell-e a legnagyobb tisztelettel, a legmélyebb hódolattal, a legbensőbb istenfélelemmel eltehnünk ily végtelen leereszkedéssel szemben? Ha mi sok lelki hasznot akarunk a szentáldozásból nyerni, nagy gonddal kell rá készülnünk. Mária, II. Miksa császár felesége két napig készült mindig a szentáldozásra. A mi kedves királyleányunkról, árpádházi boldog Margitról írják régi krónikák, hogy az áldozás előtti napon kenyéren és vizen bőjtölt, az éjszakát pedig imában töltötte. Ugyanily szentgyakorlatban töltötte magának a szentáldozásnak egész napját, melyen csak este vett magához ételt.

II. *A végtelenül szent Isten.* Semmi sem annyira Isten fogalmához tartozó, mint a szentség. A Szentírásban alig van szó, mely annyiszor előfordulna, mint a szent, a szentség szavak. Izaiás épúgy hallotta, mint szent János az angyalok és szentek énekét az égben: *Szent, szent, szent a seregek Ura Istene.* (Iz. 6, 3.) A szentáldozásban ugyanez a háromszor szent Isten tér be a lelkünkbe. Mily tisztáknak kell lennünk, hogy méltóan fogadhassuk! Már az Ószövetség prófétája sürgeti a lelki tisztaságot: *Mosdjatok meg, legyetek tiszták!* (Iz. 1, 16.) S amikor Mózes a szövetségkötésre vezeti népét, három napig készülnek reá, megmosván ruháikat és lemondást gyakorolva. (Mz. II. 19, 14.) Mennyivel indokoltabb a nagy apostol szava s mennyivel inkább kell intelmének eleget tennünk, midőn szívünkre köti: *Vizsgálja meg tehát az ember önmagát és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből. Mert aki méltatlanul eszi és issza, ítéletet eszik és iszik, mivel az Úr testét meg nem különbözteti.* (Kor. I. 11, 28.) Nincs nagyobb hálátlanság, nincs kegyetlenebb erőszak az Úr Jézus ellen, mint a szentségtörő áldozás. De az ilyen áldozás nem is használ a léleknek. A méltó szentáldozás ellenben megszenteli a lelket és megerősíti, hogy a szentségnek nehéz járatú útján kitartson és mindig előbbre jusson, amíg végre belefuthat majd a végtelen szent Isten ölelő karjaiba.

III. *A kegyelmeket osztogató Isten.* Az Úr Jézus sohasem járt üres kézzel földi életében. Bárhol fordult is meg, mindenütt hátrahagyta az ő isteni szeretetének kegyelemajándékait. Most is így tesz a szentáldozásban. A trienti zsinat tanítása szerint a szentáldozás 1. megóv a halálos büntől s mindjobban megtisztít a bocsánatos vétkektől. 2. Győzelmes erőket hoz a lélekbe, melyekkel könnyebben óvhatjuk meg a kegyelmi állapotot. Azért nevezik azt a szentatyák az erősek kenyérének. Szent Cyprián írja, hogy a vértanuk sohasem mertek a bíró elé menni, mielőtt a szentáldozásban meg nem erősítették volna lelküket a vértanuságra. 3. Erények illatos koszorújával ékesíti a lelket.

Ha mindezeket jól megfontoljuk és megszüveljük, bizonyára gyakrabban fogunk Úrnapot rendezni a lelkünkben egy-egy méltó szentáldozással. Mert ki akarna inkább száraz, sápadt, fonnyadt lélekkel bírni, mintsem erénykoszorús, virágillatos, életerős és életképes — úrnapi lélekkel?

Dr. Babura László.

AZ ÉN ARÁM

Érttem még nem jött,
Hiába várom;
Mesebeli herceg,
Ifjú királyom,
Aki beültet
Arany fogatába
S elröpít mesék
Szép tündérhonába.

De én hallgatók,
Tűrök s egyre várok...
S amíg elfogynak
Az örömvirágok,
Lázongó szívem,
Csitítom csendesen...
S eljön, kit vártam
Fehér Szerelmem.

Nekem tartozik
Még sokkal az élet.
Rózsás hajnala
Olyan ritkán fénylelt,
Ritkán mosolygott,
Köszöntött reám;
Annál több volt
Könnyes bús éjszakám.

Az én arám nem
Mesebeli herceg.
Ruhája hónál,
Napnál fényesebb.
Lelkembe csordul
Az ég boldogsága,
Ha eljön hozzám
Karját kitarva.

És megcsókolja
Halvány homlokom.
Dalos az éj,
Rózsás a hajnalom.
Mind felszárltja
Hulló könnyemet...
Oly szép az élet,
Az Isten szeret.

Klement Ilona.

A Gyermek Jézusról nevezett lisieuxi Terézia nővér szenttéavatása.

ASZENTEK történetében szinte páratlanul áll az a lelkesedés és szeretet, mely «az Úr Jézus kis fehér virágát», a Gyermek Jézusról nevezett lisieuxi Teréz kármelitanővért világszerte övezi. Még nincs huszonnyolc esztendeje, hogy rövid, mindössze huszonnégy évig tartó földi életét befejezte és az egyház feje, dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa

már 1923 április 29-én a boldogok sorába iktatta és két évvel később — ami szintén páratlanul áll a szenttéavatások történetében — a folyó jubileumi szent év május havának 17-én megadta neki a legmagasabb kitüntetést, amely az egyház gyermekét érheti: a szentek sorába emelte. A kis Terézke XI. Piusnak első boldoggáavatottja és ugyancsak az első, akit dicsőségesen uralkodó pápánk szentté avatott. Az isteni gondviselésnek nagy tervei voltak és vannak a kis Terézkével; bájos alakja valószínű kinyilatkoztatás a mai kor számára, mert példája oly megkapó kedvességgel mutat rá arra a nagy igazságra, hogy a szentség útja nem pusztán csak egyes választott lelkek kiváltsága, hogy a szentség nem különleges és rendkívüli dolgok végrehajtásában áll, hanem az Isten iránt való rendkívüli szeretetben, az iránta tanúsított föltétlen bizalomban, az isteni akaratnak folytonos, mosolyogva való teljesítésében még akkor is, ha ez áldozatokat kíván. És ezt a szeretetet mindenki megadhatja Istennek az élet legegyszerűbb és legközségesebb körülményei között is.

A jelen sorok írója egész élete egyik legkülönlegesebb kegyelmének fogja tartani, hogy Terézke szenttéavatásán jelen lehetett. Erről a fölséges ünnepélyről néhány benyomást közölni lapunk olvasóival: ez a célja cikkünknek, mely természetesen nem akarja az egész nagyszerű szertartásnak kimerítő leírását adni.

* * *

Már hetekkel május 17-ike előtt nagyban folytak az előkészületek a világ legnagyobb templomában, a római Szent Péter-bazilikában, hogy a nagy eseménynek méltó külső kerete legyen. A Szent Péter-bazilika pilléreit díszesen aranyozott drapériákkal vonták be és ezer meg ezer villanylámpával szerelték fel. Az állványok és fenntartott helyek elkészítése is már napokkal előbb kezdetét vette. Az óriási bazilika 80.000 embert képes befogadni, de ha még egyszer oly nagy lett volna, még akkor sem lett volna képes mindazoknak helyet adni, akik az ünnepélyen részt venni óhajtottak. Kétszázezernél több jegyet kértek a szenttéavatásra! És bizvást mondhatjuk, hogy a világ minden részéből voltak a kis Terézkének tisztelői, akik megdicsőítésén jelen akartak lenni. A püspökök, érsekek és bíborosok sorában amerikai és malabári képviselőit is láttuk az egyházi hierarchiának, Európa minden országának képviselői mellett, akik többnyire hiveiknek zarándok-csoportjaival jöttek. Mintha az egész világ szíve lüktetett volna Rómában az egyszerű kis kármelita apáca felé...

Ragyogó verőfényben köszöntött reánk május 17-ike. A Szent Péter-bazilika homlokzatát Szentünknek képe ékesítette: Terézke a Boldogságos Szűz előtt térdel, ki a kis Jézust tartja balkarján, míg ölében rózsák

vannak, melyeket Terézke a földre hullat. A templom kapuit reggel 6 órakor nyitották ki, de számosan már 4 óra óta türelemmel vártak a Szent Péter-téren erre a pillanatra. Szinte lehetetlen elképzelnünk azt a tömeget, mely ettől fogva 8 óráig szakadatlanul özönlött a bazilikába és foglalta el a mindenkinek előre kijelölt helyet. Résztvevők állítják, hogy egy órába is belekerült, míg a templom bejáratától a nekik kijelölt helyre el tudtak jutni a tömegben keresztül. Nyolc órakor elzárták a Szent Péter-térre vezető utcákat, mert ekkor vette kezdetét a pápai menet.

A maga nemében páratlan valami a pápa bevonulása a bazilikába. A menet nagyságáról fogalmat nyújthat, hogy 8 órakor kezdődött, de mire a Szentséges Atya a bazilikába érkezett, már fél tíz volt. A menet a pápai szertartások értelmében két részből áll: a szerzetesi és világi papságból, kik a menet első részét alkotják; a második rész a pápa közvetlen környezetéhez tartozókból áll. Elül haladtak a különböző szerzetek tagjai, a pápai szeminárium növendékei, a Szent Péter-templomnak és egyéb bazilikáknak kanonokjai, kik menetközben az Ave Maris Stella és a Jesu, corona Virginum kezdetű himnuszokat énekeltek. Utánuk következtek a prelátusok és a szent szertartások gyülekezetének tanácsosai. Ezek sorát pedig bezárta a kis Terézke képével ékesített lobogó. A kép a nap hősnőjét mennyei dicsőségében ábrázolta, kiterjesztett karokkal, köpenyege alól pedig rózsák hullanak a földre. Amint a lobogó a templomba ért, abban a pillanatban felhangzott az ezüst trombiták hangja és kigyulladt a templomban felszerelt sok-sok ezer villanykörte. A látvány oly hatást tett a jelenlevőkre, mintha maga az égi ünnepelt jelent volna meg tisztelői között... A bevonuló zászlót valóságos tapsvihar fogadta, sok-sok szem könnybelábadt és boldog volt, akinek a rózsalevel-utáztatokból jutott, melyeket ebben a pillanatban a közönség közé szórtak és amelyeknek hátlapján Terézkének egy-egy kedves mondása állt.

A szoroson vett pápai menet csak ezután következett. A menetnek ezt a részét a svájci őrség nyitotta meg, mely után jöttek a pápai kamarások «di spada e cappa», a vatikáni palota tisztviselői, majd a kolduló szerzetesrendek képviselői, a pápai káplánok, a pápai énekkar Perosi Lőrinc karmester vezetése alatt. Két pápai káplán a pápa püspöksüvegét és hármass koronáját (tiara) hozta. Majd felvonultak a pápai kamarások, prelátusok, a Szent Péter-templom gyóntatói, az apátok, püspökök, érsekek, pátriárák és bíborosok szinte véget érni nem akaró hosszú sorban. Közel 200 apát és püspök és 34 bíboros vett részt a menetben. A magyar püspöki karból Zadravecz tábori püspök úr ő méltósága volt jelen, ki a megelőző napon az amerikai magyar zarándokokat vezette a Szentatya elé. Érdekes volt látni két malabári néger püspököt,

és a keleti egyháznak egy pátriárkáját koronával fején. A Rómában lakó bíborosok mellett láthattuk a 83 éves lissaboni bíboros pátriárkát, Mendes Bellot, Bourne westminsteri (London) bíboros érseket, Daugherty philadelphiai (Amerika) bíboros érseket, Faulhaber müncheni és Schulte kölni bíboros érsekeket.

Kilenc óra 37 perc volt, mire a Szentséges Atya a bazilikába ért. A pápa a sixtusi kápolnában vette fel a szent ruhákat, majd a Cappella Paolinában végzett szentségimádás után a királyi teremben ült fel a hordszékbe (sedia gestatoria). Midőn a királyi lépcsőn leért, nyolc prelátus kiterjesztette felette a menyezetet (baldachin), és két pápai kamarás (köztük a jelen sorok írója) a nagy legyezőkkel (flabelli) sorakozott a pápa mellé. Rajtuk kívül a Szentatyát a pápai trónállók, a nemes testőrség, a pápa közvetlen környezetéhez tartozó főpapok és a szerzetesrendek általános főnökei vették körül.

Leírhatatlan lelkesedés tört ki, midőn a Szentatya a templomban megjelent. Evviva il Papa!¹ Evviva Pio undecimo!² Vive le Pape!¹ és hasonló kiáltások hangzottak mindenfelé általános taps közepette, míg a Szentatya, kit láthatólag meghatott a nagy esemény, melyre készült, mindenfelé áldást osztott.

Hosszú időbe került, míg a Szentatya a templom főoltára, a Szent Péter confessiója mögött elterülő óriási kápolnába ért, hol a pápai trón áll. Itt volt a helye a meghívott előkelőségeknek, — számosan királyi családokból — és itt láttuk a kis Terézke unokatestvérét is, Mme Guérint, valamint Mme Guerardt, ki Terézkét, mint kis gyermeket, karjain hordozta.

Mihelyt a Szentatya a Confessio mögött fenntartott helyre ért, leszállt a hordszékről és rövid ideig imádkozott; majd trónjához ment és püspöksüveggel fején a bíborosok, pátriárkák, érsekek, püspökök és apátok hódolatát fogadta. Majd kezdetét vette a szenttéavatási szertartás (mindvégig latin nyelven).

Vico bíboros, a szenttéavatás kérelmezője a szent gyülekezet egyik ügyvédjének kíséretében a pápai trón elé járult, ahol is az ügyvéd előterjesztette a bíboros kérését, hogy Ő Szentsége méltóztassék szentté avatni a tiszteletreméltó boldog Terézia nővért. A kérés «instanter» történt.

Ő Szentsége nevében Monsignore Sebastiani, a fejedelmekhez intézett pápai brévék titkárja válaszolt, hogy a Szentatya mélyen meg van hatva Terézia nővér hősi erényeitől és az általa művelt csodáktól, de ilyen fontos lépés előtt, amilyen a szenttéavatás, még az imádsághoz

¹ Éljen a Pápa! ² Éljen XI. Pius!

akar folyamodni. Erre az énekkar és a többi jelenlevők a pápával együtt térdenállva a Mindenszentek litániáját énekelték el.

A litánia befejezése után Vico bíboros és ügyvédje ismételt a pápa elé terjesztették kérésüket, «instantier et instantius». A Szentatya azt válaszoltatta, hogy a szenttéavatás kimondása előtt még egyszer kérni kell a Szentlélek segítségét, mire az énekkar és a jelenlevők csendben elimádkozták a Misereret, majd pedig a pápa intonálására a Veni Creator Spiritus himnuszt énekelték el.

Ennek végeztével következett a szenttéavatás kérésének harmadik előterjesztése «instantier, instantius et instantissime». A kérelem után a pápa igenlő választ adott, mire a már említett titkár így szól: Keljetek fel mindnyájan, Szent Péter fog beszélni Pius szája által.

Itt van a nap legünnepélyesebb pillanata. Mindenki feláll, csak a pápa marad ülve, püspöksüveggel fején, mert mint az egész egyház csalhatatlan tanítója fog megnyilatkozni. Szavai így hangzanak:

A teljes Szentháromság tiszteletére, a katolikus hitnek felmagasztalására, a keresztény vallás javára a mi Urunk Jézus Krisztusnak, Szent Péter és Szent Pál apostoloknak és Önmagunknak tekintélyével, érett megfontolás és Isten segítségének gyakori segítségül hívása után, valamint tisztelendő testvéreinknek, a római szentegyház bíborosainak, pátriárkáinak, érsekeinek és püspökeinek tanácsára a Gyermek Jézusról nevezett Boldog Teréziát szentté avatjuk és őt a szentek sorába iktatjuk, továbbá elrendeljük, hogy emlékét az egész egyház jámborul megülje évenként a nem vértanu szüzek között születése napján, azaz szeptember 30-án. Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.

A pápa szavait a Szent Péter confessiójának tetejére erősített megaphonok (hangerősítők) a templom minden részében hallhatóvá tették, sőt a rádió azonnal elvitte Párisba és Lisieuxbe is. Terézke sok-sok millió tisztelőjének hő imája, őt az oltárra emelve látni, 10 óra 37 perckor nyert teljesejét.

A szenttéavatás után Vico bíboros és ügyvédje ismét a Szentatya elé járultak és az ügyvéd a bíboros köszönetét tolmácsolta a pápának. A Szentatya ekkor elrendelte a nagy esemény írásba foglalását, majd a Te Deumot intonálta, melyet az énekkar a jelenlevőkkel együtt mélyeséges megfeszítéssel és lelkesedéssel folytatott. A hálaének befejezése után felhangzott a fohász:

Imádkozzál érettünk szent Terézia! Alleluja, — és a róla szóló gyönyörű könyörgés, melyet maga a pápa mondott: Uram, ki magad mondottad: Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek

¹ T. i. halála napján, melyen a menyin számára született.

be a mennyek országába, add, hogy szent Teréziának nyomdokait szívünk alázatosságában és egyszerűségében úgy kövessük, hogy megnyerjük az örök jutalmat. Ki élsz és uralkodol stb.

A szenttéavatás befejező mozzanatát képezte a Confiteor eléneklése, melyben szent Péter és Pál apostolok neve után az új szent is megemléstést nyert; ezután a pápa általános feloldozást és áldást adott.

A szenttéavatást a szent Teréziáról szóló papi zsolozsma Nonájának eléneklése és az ünnepélyes pápai mise követte a pápai oltárnál ugyancsak a kis szent Teréziáról. A szentmise féltizenkettőkor kezdődött és egy órakor még az Úrfelmutatásnál tartottunk. Az evangélium után a Szentatya szentbeszédet mondott, mely Terézkének jellegzetes erőnyeit emelte ki: lelki gyermekségét, szeretetét, bizalmát és tökéletes átadását Isten iránt. Beszéde végén magáévá tette Szentünk kérését, hogy az Úr Jézus kegyeskedjék sok-sok kis lelket kiválasztani, kik szeretetének méltó áldozatai lehessenek. Az ünnepélyes pápai szentmise szertartásai az ünnepélyes püspöki nagymisére emlékeztetnek; nevezetesebb eltérései: a szent leckét és az evangéliumot latin és görög nyelven éneklük, a felajánlás alkalmával a pápa az eléje tett három ostyából választ egyet, míg a másik kettőt a pápai szertartásmester rögtön magához veszi és egyúttal megízleli a bort és vizet, mielőtt a segédkező bíboros-szerpap abból a kehelybe öntene; a felajánlás alkalmával a szenttéavatást kérelmező bíboros és (ebben az esetben) a kármelitarend a pápának különböző jelképes jelentőségű ajándékokkal (díszes gyertyák, kenyér, bor, galambok, gerlicék, kanári madarak, kis nyulak) nyújtanak át; az Úrfelmutatásnál nincs csöngetés, hanem az ezüstharsonák szólnak; áldozás előtt a pápa visszamegy trónjához és ott térdelve veszi magához az Úr szent testét és véré, melyet körmenet visz az oltártól oda. Néhány perc választott el bennünket két órától, midőn a Szentatya a bazilikát elhagyta. A kivonulás hasonló fénnel történt, mint a bevonulás, de ekkor nem volt baldachin a pápa fölött és a Szentatya a Milano által neki ajándékozott hármaskoronát viselte.

A napnak méltó befejezését képezte a Szent Péter-bazilika homlokzatának és kupolájának kivilágítása, amilyent a világ 1870 óta nem látott. A sok ezer fáklya és villanyláng tündéri fénybe varázsolta a templomot. Az utcákon több százezernyi tömeg tolongott és gyönyörködött a páratlan szép látványban.

* * *

Talán szabad azt mondanunk, hogy a május 17-én látott szenttéavatás mintha egy pillanatra bepillantást engedett volna mindnyájunk-

¹ Ez a szokás a középkorból maradt fenn, midőn — fájdalom! — a méreg a politikai életben oly nagy szerepet játszott.

nak, kik azon részt vettünk, abba a dicsőségbe, mellyel Isten az égben megjutalmazza szentjeit. A szenttéavatásnak nagyszerűsége némi halvány visszfénye annak a boldogságnak, melyet Terézke az égben élvez. Szenttéavatásának napján valóban ő állt az egyház középpontjában, reátekintett a diadalmas, a küzdő és a szenvedő egyház. Ez a nap azonban nemcsak Terézkét dicsőítette meg, hanem legfényesebb apológiája volt az ő «kis ösvényének» is, a szeretet, a bizalom, a kegyelmek hűséges felhasználása útjának, mely röviden ezekben a szavakba foglalható össze: Istentől semmit meg nem tagadni, Istennek mindenkor és mindenben csak szeretetet adni. Terézke fölséges és ellenállhatatlanul kedves példája segíten ezen az ösvényen minél több lelket az igazi szentségbe és a mennyországba!

Dr. Patáky Arnold.

A szienai eucharisztikus csoda.

SZIENA Közép-Olaszországnak egyik legérdekesebb régi városkája, az egyháztörténelemben arról nevezetes, hogy falai között született a középkor két nagy szentje: szienai szent Bernát, a Jézus szent Nevetisztelet buzgó terjesztője és szienai szent Katalin, a lánglelkű domonkosrendi szűz, ki ihletett szava erejével visszahozta XI. Gergely pápát a mármár megszokottá vált avignoni fogságból a rég elhagyott, rombadőlő, örökvárosba.

Kevesen tudják talán azonban, hogy Szienát az újabb korban az eucharisztikus Úr Jézus egy rendkívül érdekes, nagy csodájával tüntette ki, melynek nem csupán emléke maradt reánk, immár 200 éven át, hanem mai napig is változatlanul fennáll. A szienai Szent Ferenc-templom kristály-szentségtartójában őrzik ugyanis azt a 228 szent ostyát, mely 1730 óta teljes épségben maradt meg, mintha csak tegnap mondta volna ki fölöttük a pap az átváltoztatás szent igéit: *Ez az én testem.*

A nevezetes csoda hiteles története röviden következő:

Szienna városában, a korai középkor óta fennálló ósrégi szokás szerint, 1730 augusztus 14-dikén is — Nagyboldogasszony ünnepének vigiliáján — nagy pompával tartották meg a hagyományos úgynevezett «gyertyás» körmenetet, melyen a város előljáróságával és előkelőségeivel együtt a templomok összes papsága s a lakosság apraja-nagyja buzgó áhítattal vett részt. A kedvező alkalommal élve, szentségtörő kezek ezalatt felfeszítették a barátok szentélyét és ellopták onnan a 350 konzekrált szent ostyát tartalmazó nagy áldoztatókelyhet.

Az ünnep hajnalán elsőnek az oltárra lépő szerzetes rémülettel észlelte a gyalázatos merényletet, melynek híre villámgyorsan terjedt

el a városban, gyászbaborítva a jámbor hívek szívét. A püspök azonnal nyilvános engesztelő imákat és általános szigorú böjtöt rendelt el...

Néhány nap múlva a város egy másik templomában, szentmise alatt, egyik ministráló fiúcska kíváncsiságból betekintett az oltár előtt felállított térdeplő persely nyílásába s a láda belsejében legnagyobb csodálkozására pénz helyett ostyához hasonló kis fehér korongokat pillantott meg, miről nyomban jelentést tett a sekrestyében. A papság a perselyt felnyitván, csakugyan hiány nélkül ott találta sértetlen állapotban az ellopott szent ostyákat, melyeket aztán fényes körmenettel kísérték vissza a Szent Ferenc-templomba, hol a következő napokon ünnepélyes engesztelő imáadásnak lettek kitéve. A nevezetes esemény emlékére az újra megtalált Legszentebbet külön helyen őrizve imádták és csak nagyritkán, különös kiváltság gyanánt, osztották ki belőle a szentáldozást.

Nemsokára feltűnővé vált a szent színek tökéletesen változatlan épsége, minek következtében még nagyobb tiszteletnek és lassanként valóságos búcsújárásnak tárgyává lettek.

Az első időkben körülbelül tíz-tíz évenként, később még sokkal nagyobb időközökben megejtett püspöki vizsgálatok változatlanul ugyanazt az eredményt mutatták fel; a kegyelettel őrzött szentostyák az idők folyamán sem színben, sem súlyban, sem ízben semmi változást sem szenvedtek s a velük élő papságban a ma süttött friss ostya benyomását keltették.

A legutolsó vizsgálatnál, melyet 1914-ben a modern kémiai tudomány összes segédeszközével hírneves tudósok jelenlétében és közreműködésével ejtettek meg, minden kétséget kizáró módon — eskü alatt — állapított meg a még megmaradt 228 szent ostya anyagának tökéletes épsége, úgy hogy most már az édes Udvözítő szentségi Testét Sziena népe a modern tudomány csalhatatlan bizonyítékaival is megerősítve, imádhhatja *ugyanazon* szentostyákban, melyeket 200 évvel ezelőtt konzervált Szent Ferenc-templomának valamely névtelen barátja s melyeket a szentségtörő merénylet után szent lelkesedéssel helyeztek vissza a meggyalázott oltárra.

A szent kincset 1922-ben új díszes kristálytartályba helyezték, melyben ünnepélyes alkalmakkor mindenki csodálattal bámulva, imádhhatja

Boruljunk le mi is alázatos imádatl a szentségi Jézus áldott színe előtt és adjunk Neki forró hálát szeretetének ez újabb nagy csodájáért, mely — ha rendkívüliségeivel, szokatlan voltaival különösen megkapó is — mégsem nagyobb az oltárainkon nap-nap mellett megújuló örök csodánál, mellyel a mi jó Urunk valóban a világ végéig folyton-folyvást velünk marad, mert *mindvégig szeret minket!*

És *mi* mit adunk Neki ennyi szeretetért cserébe?...

Benz-Csáky Ilona.

«Dam-el-Messieh.»

VAN egy virág, amelyet a botanika *Gnaphalium sanguineum*-nak, a Szentföld lakossága pedig *Dam-el-Messieh*-nek, azaz a «Mégváltó véré»-nek nevez. Csak Paleszthinában található e virág. A réten a fű, amelyen e piros virág nyílik, olyan, mintha vértől volna harmatos. A Gethsemani-kertben is piroslik a «Mégváltó véré»-nek virága...

A Kis Teréz tiszteletére kivilágított Szent Péter-templom.

Drága, isteni vérbe került az emberiség rabszolgasorsból való felszabadítása. És az édes Jézus, a Mégváltó pazarul bánt szent vérével. Pedig e vérről éneklí himnuszában az Egyház: «*cuius una stilla salvum facere totum mundum quit ab omni scelere*» (az Ő vérének egy cseppje is elegendő az egész világnak bűnváltásául). Az emberiség a Mégváltó eljövetele előtt a bűn megalázó, szörnyű rabságában sinylődött. Napjainkban is csak rabszolga a jó Isten szemében az, aki halálos bűnben él. Az Úr Jézus mondotta: «Bizony, bizony mondom nektek, hogy minden, aki bűnt cselekszik, szolgája a bűnnek.» (Jn 8₃₄.) «Megjelent — az Úr — a bűn eltörlésére», írja szent Pál (Zsid 9₂₆). «És a Jézus Krisztusnak... vére megtisztít minket minden bűntől», mondja szent János (1 Jn 1.).

«Vérontás nélkül nincsen bocsánat» — hirdeti a nemzetek Apostola (Zsid 9₂₂). Az Úr Jézus pedig «bennünket szeretett és megmosott bűneinktől az ő vére által» (Tit. jel. 1₅) és megígérte «ime én veletek vagyok mindennap világ végezetéig» (Mt 28₂₀). És ez a szent vér ott csörgedez mindennap a szentmisében és hajtja e ma már megdicsőült vér a szentostya leplében élő Úr Jézus szent Szívét. Velünk van az Úr Jézus, házaink közt állította fel tabernákulumait, ahol a szentségi színek alatt szent Szíve dobog és jelenlétünkben újíttja meg az oltáron szent áldozatát is. Szentségi titokzatos módon ismétlődik meg az a szent áldozat, amely egykor a Kálvárián megszerezte a világ vétkeinek bocsánatát. A Kálvária keresztáldozatának gyümölcseit folyósítja és alkalmazza reánk minden szentmise.

Gyöngédebb lelkületű emberek, ha valami nagy gonoszságról értesülnek, gyakorta így kiáltanak fel: hogyan tűrheti el ezt a jó Isten? Nagy igazságtalanságok, csúnya botrányok láttára becsületes emberek a haragvó jó Istennek büntető villámcsapását várják és ez — csak nem sújt le mindjárt vagy legalább is igen ritkán. Miért? Mert minden órában felszáll a földről az égbe a szentmiseáldozat kedves, engesztelő illata, amely mint valami jó villámhárító levezeti az igazságos Isten szent haragját.

«Nagy áron vétettetek meg» (1 Kor 6₂₀) — jusson emlékezetünkbe minden szentmisén a nagy igazság! Mimagunk fogadjuk meg az Anyaszentegyház hívogató szavát:

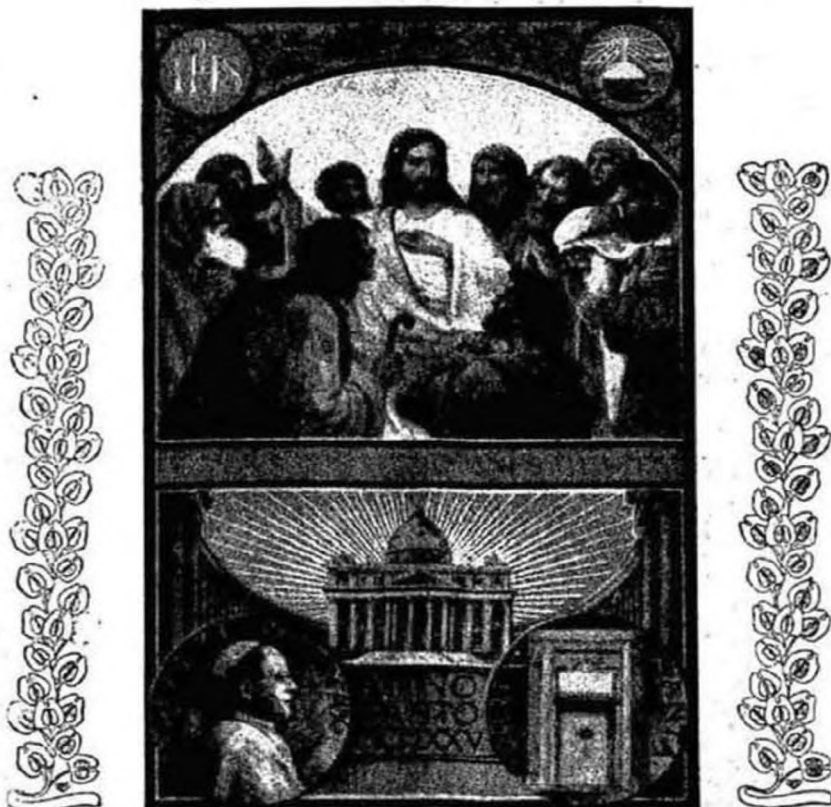
«Venite, quotquot criminum
Funesta labes inficit:
In hoc salutis balneo
Qui se lavat, mundabitur».

(Jöjjetek, akiket csak a vétkek gyászos szennye megferdözött, az üdvösségnek ezen fürdőjében — az Úr szent vérében — aki csak megmosakszik, megtisztul.)

Másfelől e szent vér legyen az, amely visszatart minket a bűntől! «Aki Istentől születik, bűnt nem cselekszik» (1 Jn 3₁). Márpedig mi a legszentebb vér kegyelme által nyertük lelki újjászületésünket! Tehát «a bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk» (1 Pét 2₂).

Ezen imádandó vér ereje valósítsa meg bennünk az Apostol kívánóságát: «öltözzetek az Úr Jézus Krisztusba» (Róm 13₁₄) és «ugyanazon érzés legyen bennetek, mely a Krisztus Jézusban» (Fil 2₃). E szent vér ereje tegyen minket az édes Jézushoz hasonlókká! A lelkiélet mesterei azt kívánják, hogy úgy éljünk, hogy mindenki azonnal felismerhesse életünkben az Úr Jézust. Ha az evangéliumok, a szenthagyományok elvesznének, az Úr Jézus *mai* hűséges követőinek modorából, cseleke-

deteiből ismerhesse fel a világ: milyen is az Úr Jézus! Az isteni Mester őszinte követője ne csak a bűnöket kerülje, ne csak a kötelességeit teljesítse pontosan, hanem az egész egyénisége szinte lehelje az Úr Jézust. «Ha fény vagy — kívánja egy egyházi író — világíts; ha tűz vagy,

A milánóiak által készített szentévi emlékkép (a Szentatya gondolataival).

melegíts; ha víz vagy, üdíts fel; ha só vagy, tisztíts és óvd meg a lelkek ártatlanságát.»

Könyörögjünk az Anyaszentegyházzal: «Mindenható, örök Isten, aki egyszülött Fiadat a világ Megváltójául rendelted és az Ő vére által akartál megengesztelődni, engedd, kérünk, hogy üdvösségünk árát ünnepélyes kultusszal úgy tiszteljük és ennek ereje által a jelen élet bajai ellen oly oltalmat nyerjünk, hogy gyümölcseinek örökké örvendhessünk a mennyben».

Dr. Hidasi József.

A vak asszony szobra.*

Aki világtsz a világtalanoknak
S szabadulást hirdetsz a lelki vakoknak,
Csudát tettél most is, legyen neved áldott!
Látott a vak asszony, ki mást meg nem látott.

Örökre szent a szó, mely ajkát elhagyta:
«Letörött a Krisztus áldást nyújtó karja,
Isten szent Fiának rommá lett a szobra,
Egyedül nem bírom éppé tenni soha».

Hozzá csatlakozott egy másik hős asszony,
Hogy a száraz rögéből virágot fakasszon,
Megnyíltak a szívek buzdító szavára
S gyűltek a fillérek Megváltónk szobrára.

Csodás lelki szemek! Csodás hitű lélek!
Minő nagy kegyelem adatott meg néked!
Beteljesült immár szíved forró vágya:
Urunk szobra előtt hajladoz a pálma.

Megépült a szobor, szegény, megtépázott,
Lábain a mély seb könnyeinktől ázott.
Ki bűba merültél, elhagyatott árva,
Emeld fel szemedet Jézusunk szobrára!

Ki vérző lábaddal a Golgotát jártad,
Sajnálj meg megcsonkult és árva hazánkat.
Most magyar néped is a Golgotát járja,
Mesterem! Megváltóm! tekints le reája.

Béldy Mihályné Halász Margit.

* Ez a vers az Új Szent János-kórház közelében lévő régi Ecce homo-szoborra vonatkozik, melynek restaurálása a múlt évben úgy történt, miszerint a Budán, Vár, Úri-utcában lakó özv. Sárossy Károlyné úrhölgy (oltáregyl. tag), aki már több év óta elvesztette a szemvilágát, rokonával, a nála lakó Bolváry Gizáné úrnővel (oltáregyl. tag) a szobrot többször meglátogatta és megtudván, hogy nagyon megrongálódott, annak helyreállítását óhajtotta és tervbe vette és Bolváryné fáradozásával gyűjtést indítottak, oly csodálatos eredménnyel, hogy rövid idő alatt a szobor egészen helyre lett állítva.

Br. Skerlecz Karolina.

Aquinoi szent Tamás az Oltáriszentségről.

A méltatlanok.

I. «Aki méltatlanul eszi e kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen.» (I. Kor. 1727) Hogy megérthessük, kik ezek a szerencsétlenek s hogy visszariadjunk attól, hogy méltatlan áldozással beszennyezzük lelkünket, tudnunk kell, hogy háromféleképen lehet áldozni: csak szentségi, csak lelki s végül szentségi és lelki módon is egyszerre. Az Oltáriszentségben ugyanis meg kell különböztetnünk magát a szentséget és a szentség erejét. A szentség — mint szent Ágoston mondja — kettőből áll: a kenyérnek és bornak látható színéből s Krisztusnak láthatatlan testéből és véréből. A szentség ereje pedig az örök kárhozattól való megmentés. A szentségnek ezt az erejét hitték és élvezték lelkileg valahányan üdvözülendők voltak a világ kezdetétől fogva s mindennap élvezik az összes jó keresztények. Ettől eltérőleg a gonoszak csak a szentséget, vagyis a kenyérnek látható színe alatt csak Krisztus testét veszik magukhoz, de nem egyszersmind a szentségnek lelki erejét is az örök üdvösségre. A jók azonban mindakettőt egyszerre: a szentséget s annak erejét is. Világos ebből tehát, hogy háromféle áldozás van: csak szentségi, csak lelki és szentségi s lelki is egyszersmind. Az első módon áldoznak a rossz keresztények, a másodikon azok, akik üdvözülni fognak, a harmadik módon csak a jó keresztények. Az első élvezik ugyan az Oltáriszentséget és még sem élvezik; a második csoport nem élvezi és mégis élvezi, a harmadik élvezi is és élveztetik is.

Tehát az Úr teste vételének első módja: a kizárólag csak szentségi áldozás. Ily módon áldoznak a rossz keresztények, akik a szent testet a halálos bűn állapotában fertőzött ajkukra véve, szívüket a szentség jóságának és erejének hatásától tisztátalan és otromba bűneikkel mint valami sárral és kövel elzárják. «Tisztátalanságukat szívükben hordozzák és gonoszságuk botrányát (mint bálványokat) orcájuk elé állítják.» (Ez. 143) Ezek eszik ugyan e szentséget és még sem eszik; eszik, mert magukhoz veszik az Úr testét szentségileg, de még sem eszik, mert szellemi erejét, a lélek üdvét nem kapják meg. «Van más rossz is, melyet láttam a nap alatt és ugyan gyakori az embereknél. Amely embernek Isten gazdagságot adott és jószágot és tisztességet és semmi hiával nincs lelke mindazokból, miket kíván; de nem engedi neki az Isten, hogy abból egyék.» (Préd. 61-2) «Van oltárunk, melyről nem szabad enni azoknak, akik a sátornak (a test bűneinek) szolgálnak.» (Zsid. 1310) «Nem ihatjátok az Úr kelyhét és az ördögök poharát.» (I. Kor. 1020) Szent Cergely szerint: «A bűnösökben, a méltatlan áldozókban valóban jelen van Krisztusnak igaz teste és

vére lényegében, de nem hatásában is». Szent Ágoston meg azt mondja: «Aki távol van Krisztustól, nem eszi az ő testét s nem issza az ő véré, ha akár mindennap is magához veszi saját ítéletére e nagy Szentséget». Távol van pedig Krisztustól az, aki szívének érzelmeit tőle elfordítja a bűn felé. Az ilyen valóban nyomorultnak mondható, mert oly nagy jó tér be hozzá gyakran s még sincs belőle semmi lelki haszna.

II. Három fajtája van azoknak, akik az Úr testét csak szentségileg veszik magukhoz.

Az első csoportba azok tartoznak a rosszakaratnak, akik áldoznak, de a bűnt is akarják. A másodikba azok a képmutatók, akik jóknak látszanak, de titokban bűnösök s mint igazak járulnak az oltárhoz. A harmadikba tartoznak a cégéres gonoszok, akik ennek dacára mégis áldozni merészelnék. Lássuk a két első csoportot.

Az elsőkről azt mondja Izaiás próféta: «*Ez a nép szájával közeledik hozzám, de a szíve távol van tőlem*» (29:13); közeledik ajkaival a Szentség vétele által, de szíve távol van a bűn akarása által. Az ilyenek csak súlyosbítják bűnüket az áldozással. «*Nem jó elvenni a fiak kenyerét és az ebeknek vetni*» (Mát. 15:26), azaz a rosszat akaróknak. Már szent Ágoston megmondotta, hogy «az Eucharisztia vétele által a rosszat akarók inkább súlyosbítják vétkeiket, mint megtisztulnak». Továbbá eltávolodnak, elszakadnak Krisztus kegyelmétől: «*A perverz gondolatok elválasztanak az Istentől*». (Bölcs. 13) Végül is az örök kárhozát lesz sorsuk. «*Aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetvén az Úr testét.*» (I. Kor. 11:29) Szent Ambrus szerint «méltatlan az, aki nem kellő áhítattal járul az Eucharisziához, valamint az, aki bűnös akaratában megmaradva áldozik; az ilyen vétkezik az Úr teste és vére ellen s büntetése olyan lesz, mintha megölte volna Krisztust.

A méltatlanul áldozók második csoportja a csalárd képmutatók. «*Az utolsó napokban veszedelmes idők következnek, mert az emberek önszeretőek lesznek... istenes életet színlők, de annak erejét megtagadók.*» (II. Tin. 3:5). Színellelik az istenes életet, mert a jámborokkal együtt járulnak a szentségekhez, a vallás erejét azonban, vagyis a szeretetet megtagadva sokat vétkeznek, mert titokban bűnöznek, a nyilvánvaló gonosz-ságaik alól csalárd módon kimentik magukat.

Az ilyenek hasonlóvá lesznek az áruló Judáshoz, akiről maga az Úr mondotta a próféta szavaival: «*Aki kenyeret eszik velem, fölemeli sarkát ellenem.*» (Já. 13:18). Értelme az, hogy aki azért eszi a kenyeret, hogy lappanghasson, nem pedig azért, hogy lelki haszna legyen belőle, az áruló és megtípor engemet. Aki tehát a vallásosság, legfőképpen az áldozás leple alatt akarja bűneit rejtegetni s jónak akar látszani, az Judás társává szegődik s hasonló lesz hozzá. De az ilyenek megszégyenülnek

egyszer az egész világ előtt: *«Ne légy hitetlen az Úr félelme iránt és ne járulj hozzá kétségbeeséssel; ne légy képmutató az emberek színe előtt... nehogy Isten kijelentse tithaidat és a gyülekezetnek közepette leverjen, mivel gonoszul jártál az Úrhoz, szived rakva lévén álnoksággal és csalárd-sággal».* (Sir. 136-40) *«Ime, én az Úr vagyok a te ellened, te szép és kedvelt (vagyis te külre szép s az embereknek tetsző, bévül azonban tisztátalan lélek); fölfedezem a te szégyenségedet a te orcád előtt, megmutatom a nemzeteknek meztelenségedet és az országoknak gyalázatodat. Undokságot hányok rád s gyalázzal illelek».* (Nahum 3s-6) Jaj az ilyeneknek, meri kivettetnek a jók közösségéből. *«Jaj nektek, képmutatók, mert hasonlók vagytok a megfehéřített sírokhoz, melyek kívül ékeseknek látszanak az emberek előtt, belül pedig tele vannak holtak csontjaival és undokságával»* (Mát. 2327), azaz rohadással, férgekkel és bűzzel; így ti is külsőleg igazaknak látszotok az emberek előtt, *«belül azonban tele vagytok képmutatással (a hiú dicséret szeretetével) és gonoszsággal».* (2328) (A földi javak vágyával s az igazság gyűlöletével.) Jaj nekik! *«Amely lélek (a képmutatástól) tisztátalan lévén, eszik a békeáldozat husából (vagyis Krisztus testéből), mely az Úrnak áldoztatott, vesszen el az ő népe közül»* (Lev. 72), azaz az üdvözülendők közül az örök halál kárhozátára.

III. De ime, e nagy bajokkal szemben könnyen hozzáférhető orvos-ságról gondoskodik az isteni irgalom. A rosszból is jó lesz a megtérés által. *«Távozzál a gonosztól és cselekedjél jót»* stb. (Zsolt. 3315). A jónak gyakori cselekvése által jó lesz az ember maga is. És ha jóvá lett, megváltozását követik a lelki javak. Eléngedtetik neki a megérdemelt büntetés. *«Ha jó ember lesz, csak egy hajszála sem esik a földre.»* (III, Kir. 152) *«Ha azt mondom az istentelennek: halállal halsz meg és ő bűnbánatot tart vétkeiről, élén él és nem hal meg.»* (Ezech. 3314) A megtérthez visszatér az Isten kegyelme. *«Tegy jót, Uram, a jókkal és az igazszívűekkel.»* (Zsolt. 1244) *«Aki jó, kegyelmet nyer az Úrtól.»* (Péld. 122) Ily módon pedig biztosítja magának az örök üdvösséget. *«Örülj jó és hű szolga; mivelhogy a kevésben hű voltál (jól sáfárkodtál a javakkal, amiket rád bízam) sokat bizok rád (az örök boldogságot adom neked); menj be Urad örömébe»* (Mát. 2521), vagyis örülj minden tekintetben. *«Sionba jönek dicséretet mondván és örökkévaló örvendezés lesz fejükön»* (Iz. 5111), mert örök örömlüknek lesz oka uruk-királyuknak szemlélete. *«És eljönnek és dicséretet mondanak Sion hegyén és egybegyűlnek az Úr javaira. Akkor a Szűz (Anya) örvendezni fog (előlénekelvén a mennyei) karban, az ifjak (az összes boldogok) és vének egyetemben, vagyis az angyalok és mindnyájan dicsőíteni fogják az Istent s minden javakkal bőven vég nélkül fognak örvendezni.»*

Római utunkról nem frunk bővebb beszámolót. P. Kornél «Nefelejcs»-e, amely közkezen forog, sokkal élvezetesebb, mint amit mi itt e szűk keretek között nyújthatnánk. Ki kell azonban emelnem dr. Pataky Arnoldnak cikkét lisieuxi Kis Teréz szenttéavatásáról. Ő már megjárta többször a lisieuxi szentélyt és Magyarhonban ő a kedves szentnek legjobb ismerője, a szenttéavatáson szintén személyesen vett részt, tehát leghivatottabb volt a fenti cikk megírására. Az ő cikkéhez még csak azt tesszük hozzá, hogy a fenséges díszmenetben ott volt dr. Pataky Arnold apát, p. kamarás, egyetemi tanár a p. kamarások festői öltözetében szerencsés volt a flabellumot* vinni. A menet élén Kis Teréznek azt a kimondhatlan bájos képét vitték, amelyet e számunkban (5. l.) közöltünk.

Feledhetetlen benyomást tett reánk a gyönyörűen felékesített Szt. Péter-templom. Már hónapok óta dolgoztak a díszítések előkészítésén. A fa-

lakat piros damasztal — szélén széles arany bordúrral — vonták be. Az ívek, bolthajtások, kupolák teli-desteli gyönyörű elektromos üvegcsillárokkal. Hogy a fényhatása nagyobb legyen, a függönyök le- bocsájtva. Mikor a kis Teréz képe a főbejáratnál megjelent és kigyul- ladtak a csillárok ezrei, az üvegen, piros selymen és arany bordúrijén játszó fénysugarak valóságosan mennyei látványt tártak az ember szeme elé. Eszünkbe jutott a «Titkos jelenségek könyvének» leírása a mennyei Jeruzsálemről és azt gondoltuk, hogy ha már a földön az emberek így ki tudják mutatni tiszteletüket e megdicsőült szent előtt, mennyivel többet kaphat odaát a jó Istentől, akinek jósága, szépsége és tökéletességéből csak egy szikra mindaz, amit itt a földön a kis Teréz tiszteletére produkáltak. A kis Teréz valósággal ott volt közöttünk a szentavatáskor; ép olyan nagy volt az öröm, mikor a képét hozták, mintha ő maga lépdelt volna közöttünk, hogy hálás tisztelőinek hódolatát fogadja.

* Rúdra szerelt nagy díszlegyezőt.

Tapsvihar a templomban. Vannak, akik megbotránkoznak azon, mikor hallják, hogy Rómában a Szt. Péter-templomban tomboló éljenzéssel és tapsviharral fogadják a hívek a pápát és a boldoggá vagy szentté avatandóknak képét. Hogy lehet a templomban lármát csapni vagy tetszést nyilvánítani?

Először is meg kell jegyeznünk, hogy a Szt. Péter-templomban az Oltáriszentséget épen ezen ünnepségek miatt, a jobb mellékhajó egyik kápolnájában őrzik. Ezt a kápolnát rács és — az ünnepségek idején — hatalmas velurfüggöny zárja el a templom többi részétől.

Másodszor meg ott kell az embernek lenni s bele kell magát élnie az ünnep örömhangulatába, úgy egész természetesnek látszik, hogy a temperamentumos olaszok tetszésnyilvánítása, a többi nemzetek fiaira is átragad. Mint Krisztusnak ünnepélye jeruzsálemi bevonulásakor, most is megszólal az egyház gyermekeinek ajkán a hozsanna, ha Krisztus helytartója vagy egy hűséges szentjének a bevonulása van.

Harmadszor egészen természetes, ha mi ezután a teljes templomcsendhallgatás mellett, illetve a fecsegések, tetszés- vagy nemtetszésnyilvánítások ellen foglalunk állást. A mi templomainknak más a rendeltetésük.

*

Jubileumi gyónás. A Szt. Péter-templomban mindenféle nemzetnek van külön gyóntatószéke. A jubileárius szentévbén sűrűn keresik fel

ezeket a zarándokok. Minden ilyen jubileumi gyóntatószékből egy kb. 2 méter hosszú pálca áll ki, amelylyel a szentgyónás után a gyóntató az eléje térdelt gyónó fejét érinti, amely az Egyház iránti, engedelmesség szimbolikus kifejezése.

*

Assisiban a karmelita apácák templomában teljesen épen megőrizve látható Szt. Klára teste, amint üvegkoporsóban pihen. A templom alatti villannyal pazarul kivilágított kriptájában. Arca csak annyira barna, mintha nap barnította volna meg.

*

Szt. Ceciliának az Egyesült-Államok katolikusai által ajándékozott gyönyörű márványszobra látható a Szt. Kallixtus katakomba egyik üregében. Úgy ábrázolja a szent vértanút, mint amilyen helyzetben őt megtalálták. Oldalt fekvő helyzetben, arcát a föld felé fordulva, két kezét kinyújtja, az egyiket három, a másikon egy ujjat mutatva. Mikor már nem tudott beszélni, így mutatta az újjain, hogy hisz a *három* személyű *egy* Istenben. Az utolsó leheletéig, sőt még azután is dokumentálják kinyújtott ujjai a hitét, amelyet mindennél drágább kincsnek tartott, s amelyért életét is odaadta. Nekünk is csak a kezünket kell fölemelni a hitünk megvallására, mikor templom előtt elmegyünk, nem kell érte vértanuságot szenvednünk és még sokszor erre is restek, még ehhez is gyávák vagyunk. Sohase féljünk a hi-

tünket lemosolygó világtól; csak addig mosolyogják le, míg nem egészen bátran és határozottan fogjuk megvallani.

*

A lorettói szentház. Hittel kell oda belépni és az ember hallja az angyali üdvözlés égből küldött üzenetét s hálásan tud leborulni a kis «szentház» picinyke szentség-háza előtt, hogy megköszönje, Názárethez az ott töltött rejtett élet minden áldásával s a szentségi jelenlét boldogító állandósításával együtt.

*

Külföldi katolikus testvéreink között aránylag sokkal nagyobb a jótékonyági tevékenység mint nálunk. Szinte ezerféle leleményességgel keresnek mindig újabb teret a jótékonykodásra. A Hostia (francia eucharisztikus lap főleg a gyermek-egyesületek vezetői számára) egyes számaiban olvassuk, hogy ennyi és ennyi fiatal pap számára van már fődözve az előfizetés. Fiatal papok, pályájuk kezdetén — hacsak családi vagyonuk nincs — anyagilag nehéz helyzetben vannak. Mindent újonnan kell beszerezniök s most egy reverenda, a breviarium és az egypár legszükségesebb könyv beszerzése, meglehetősen nagy feladat elé állítja őket. Ahol szegény új misésesekkel látunk, szívesen sies-sünk segítségükre. Mikor anyagi gondoktól szabadítunk meg egy fiatal papot, szent hivatásának tökéletesebb és odaadóbb betöltését segítjük elő.

A keszthelyi példa. Meghatóan föl-emelő hírt hallottunk Keszthelyről. Az ottani Oltáregyesület nemcsak nagy hozzáértéssel és fáradhatatlan szorgalommal dolgozik a szentségi Jézus dicsőségére, hanem követi is Őt az alázatosságban, amelynek az-zal is nagyszerű példáját szolgál-tatta, hogy Úrnapján a szentségi körmeneten úgy vettek részt, hogy egy kalapos és egy kendős haladt együtt a menetben. Ez az igazi egyetértés, kölcsönös szeretet és megértés jele, amelyet nemcsak dicsérünk a keszthelyiek nagyszerű példájában, hanem minden igyekezettel ajánlunk az összes Oltáregyesületeknek.

*

A vatikáni missziós kiállításról a következő számunkban írunk.

*

Az Eucharisztikus Vezérkönyv kiadására a rákosszentmihályi szövetségeseink 500, B. M. pedig 100 ezer K-át ajándékozott. Isten fizesse meg!

*

Lorainban (Ohio) is megalakult az Oltáregyesület. Az új világba költözött buzgó magyar asszonyok nem akarják nélkülözni a szentség Jézus kedves egyesületét, azért tömörültek Lorainban is Father Köllér plébános nagyszerű vezetése alatt. A beszámolót Mary G. Kovács küldötte meg. Beszámolóját a jövő számunk fogja közölni.

*

A NAGYASSZONY.

(Te dicimus praeconio.)

Terólad szól, tied a dal.
Érintetlen Istenanyal
Ó, légy kegyes s viszonzásul
Fizesd malasztfal énekünk.

Mi mind: Ádám utódai
Bűnben, fertőzöften leszünk;
Csak egy: te vagy, szent Szűz, akit —
Hisszük — nem ért az ősi bűn.

Sarkaddal tiprod az irigy
Sátánkigyó mérges fejét
S csupán te tündökölsz úgy, mint
Szeplőtelen fogantatás.

Benned, embernemünk dísze
Ért véget Éva szégyene!
Kérünk, tekints reánk és védj
S ha buktunk, estünk: fölségélj.

Az őskigyó agyarkodik:
Verd vissza támadásait,
Hogy általad Erős, az ég
Örök jutalmát nyerjük el.

Ford.: Eöri János.

Fölkel a Nap

Elbeszélés. — Irta: Eöri János.

(Folytatás.)

XVI.

GÉZA délután ismerősei között vezetőt keresett barátai szolgálatára, hogy kalauzolja őket ebben az idegen városban és megmutassa nekik a szebbnél-szebb gyűjteményeket és világhíres nevezetességeket. Ő maga pedig fogadott munkásaival a csomagolás terhes és kellemetlen munkálatait végezte. Teljes öt napig tartott, mire elkészült vele. Amint Tamásnak már említette, legjelentéktelenebb apróságait, darabjait is gondosan becsomagolta erős deszkaládákba, finom forgács közé, hogy meg ne sérüljenek. Mielőtt még vasuti kocsiba rakatta volna, előbb megbeszélte Tamással és Jávoryval, hogy hová irányítsa munkásságának eddigi termését. Azok makacsul ragaszkodtak ahhoz, hogy egyenesen Budapestre, valamelyik alkalmas tárlatra. Géza bár nem szívesen, végre mégis ráállt a tervre. Váltig hajtogatta, hogy befejezellen dolgaival, amikkel még önmaga sincs megelégedve s jóformán csak tanulmányjellegük van, nem akar a világ elé állni.

— Jó — mondták neki barátai — legyen úgy mint mondog: tanulmányok, de mint ilyenek szinte tökéletesek. Elvégre, ha úgy vesszük, minden szobor, még a legjobb is csak tanulmány.

Ez az érvük hatott. Ez ellen nem lehetett semmiféle ellenvetést

tenni. És úgy lett, hogy három teherkocsi kivitte a súlyos márványokat a teherpályaudvarra. A berakásnál Tamás felügyelt, hogy ezalatt Géza egyéb dolgait is rendbehozhassa.

Ami azután következett, az már gyorsan ment: kölcsönös telefonálás, búcsúzkodás a derék háziasszonytól, aki majd alig tudta elhinni, hogy komoly a dolog. Sfrdogált is eleget, még azután is, hogy eltűnt Géza, messze utána néző tekintete elől.

*

A kis társaság utazása hazafelé nagyon kedélyes volt. Haj, de más hangulatban volt most Géza, mint mikor ugyanezen az úton gondterhes fejjel a nagyvilágba ment s jóformán azt sem tudta: hová, meddig. Tamásnak és Jávorynak társaságában mintha másnak érezte volna magát; mintha kicserélték volna. Szinte minden kilométerrel a rég nem látott hazához közelebb a jókedve is szemlátomást növekedett. Egyik öröme az volt: hogy' fog majd Etus nővére örülni, ha váratlanul betoppan hozzája. Bécsből a Lajtaig csak órála beszélt. Vagy inkább kérdezősködött felőle Tamástól. Most sajnálta, hogy oly' sok kedves, becéző levelét válasza sem méltatta.

— Ugy-e Tamás eljössz velem *haza*, ha Pesten már elrendeztük a dolgaimat; és segítesz majd mentegetőzni. Végy részt örömlünkben, mert érzem, hogy egyedül nem bírom el. Tudd meg, Tamás, akarom, nemcsak óhajtom, hogy ott légy, mikor találkozunk. Akarom, hogy legalább egypár napig velünk légy.

Tamás oly szívesen adta beleegyezését! Neki is jól esik egy-két napi pihenő. Meg aztán maga is szeretne volna, ha teljessé lenne élménye, amelyet barátjának gyors megváltozása keltett benne. Végig akarta élvezni. Teljesen biztos akart benne lenni. Ha nem kérte volna Géza, talán akkor is vele tartott volna. Hiszen ő meg édesanyját láthatja viszont. Boldog volt boldogtalanságában is. Egyelőre elég volt neki, hogy barátját karon foghatta s legalább nyomasztó környezetéből kiemelhette. A többi már — gondolta — magától fog jönni.

Mikor megérkeztek Pestre, megkönnyebbülten mondták egymásnak: itthon vagyunk. Csak félannyi utánjárásukba került s sikerült Géza szobrai nagyon is alkalmas helyen elhelyezni. Két nap mulva a magyar lapok már sorba számoltak be Talló Géza művészetéről. A fürge riporterek, a kandi kritikusok már vasárnap, a tárlat rendezésekor megostromolták Gézát s össze-vissza nézegették szobrai. Valamennyien elismeréssel, sőt néhányan áradozó dicsérettel halmozták el a fiatal művészt s egyhangúlag szép jövőt jósoltak neki. Mindez rendkívüli jóhatással volt Géza kedélyére.

Miután Pesten rendbehoztak mindent s gondos kezekre bízták a

féltékeny gonddal kezelt szobrokat, lélekben fölfrissülve, vidám hangulatban utaztak haza övéikhez. Megint úgy érezték, hogy vakációra mennek, akárcsak évekkal ezelőtt boldog diákkorukban.

Otthon nem is sejtett fogadtatásban volt részük. Ki tudná megmondani: melyik volt boldogabb: Gondiné-e vagy Etus? Ki tudná eléggé megérteni: melyik érezte mélyebben a viszontlátás örömét: Tamás-e vagy Géza?

Oly leírhatatlan percei szeretteink viszontlátásának!

Gézának megadta a sors, amit egy művésznek megadhat: a legteljesebb elismerést. Egymásután keresték fel személyesen is, levélben is nagyurak, intézmények, társaságok a legkülönbözőbb irányú megrendelésekkel, de egyelőre valamennyit elhárította magától. Pihenni akart. Érezte, hogy nagy szüksége van pár heti nyugalomra, ha többre nem.

Mikor elvégezte legsürgősebb teendőit, sietett, menekült Pestről. Elég volt neki a nagyvárosok nyüzsgő lármájából, ideges feszültségéből. Hazament Etus nővérehez. Ez nem is várta őt pontosan abban az órában, amikor megérkezett, hiszen nagy elfoglaltsága miatt nem is tudta őt erről értesíteni. De várta, várta mindig hűtlen vándorát, mint ahogyan leveleiben sokszor nevezte bátyját. Mikor a kapualjban Géza a a nevét kiáltozta, rögtön megismerte a hangját, éles sikoltással rohant ki eléje s boldogan fonta nyakába karjait. Alig birtak örömmel. A leglehetetlenebb, a leglényegtelenebb kérdésekkel ostromolták, halmozták el egymást. A fontosakhoz nem volt erejük; lelküket lefoglalta teljesen a viszontlátás öröme. Etus semmit sem tudott beváltani fenyegetéseiből, amiket leveleiben beígért Gézának, hogy így meg úgy fog tőle kikapni, csak egyszer találkozzanak! A pálcából ölelések, a pofonokból cirógatás, a pörölésből édes gerlebúgás lett végül is. A hajkitépés elméletét pedig úgy valósította meg Etus, hogy ujjával mélyen beleszántolt a tékozló fiú dús hajzatába, két tenyerében tartotta a drága főt s csókjaival halmozta el arcát meg homlokát, amelyet már a dicsőség sugára övezett s amely mögött már annyi vihar tombolt. Géza most úgy érezte valahogy, hogy többet ér a melegség mint az eddig kapott minden dicsőség. Boldogságában ő sem tudott nővérenek mesélni azokról a nagy és szép dolgokról, amikről részletes beszámolót helyezett neki kilátásba. Igaz, hogy Etus sem volt egyelőre ezekre kíváncsi. Minden gondja az volt, hogy bátyja jól érezze magát, sőt boldog legyen.

Az otthon légköre csak az első pillanatokban volt Gézára nézve idegenszerű. Félóra múlva már úgy érezte magát, mintha sohasem lett volna távol egyellen napra sem. Aznap ünnepe volt mindkettőjüknek. Másnap azonban fölkeresték az ismerősöket. A program szerint Tárnokék maradtak utoljára. Duzzogott is emiatt Mariska, de csak úgy, a látszat

kedvéért; nagyon jól tudta, hogy azért történt ez így, mert náluk legjobban érzik magukat, tehát nyugodtan akarnak ott tovább időzni, mint máshol, akár éjfélig is. Vacsorára már ott volt Terus is. Mariska titokban érte küldött s ottmarasztották.

Géza szívesen túrta a leányok ezernyi keresztkérdésének zuhatagát; szellemes válaszaival csak még jobban fölcsigázta kíváncsiságukat. De azért adósuk nem maradt.

Ezek a délutánok meg esték aztán többször megisméltődtek, úgy-szólván mindennaposak lettek. Gézának hamarosan visszatért az életkedve. Ő, aki nap-nap után faragta acélvésőjével a szikrázó márványt, kemény ércből formálta szobrait, ő maga most mint a lágy viasz formálódott más emberré. Tamás meg a jó bajor háziasszonya, biz' Isten, hirtelen rá sem ismernének. Kedves környezete pár hét múlva a nősülés gondolatára adott neki alkalmat. Azonban mintha maga is megijedt volna e gondolatától: melyik legyen az, Terus vagy Mariska? Egyformán kedvesek, egyforma a lelkiviláguk. Melyiknek a szíve hajlik jobban feléje? Nem birta a különbséget megtalálni. Melyiket sértse meg talán halálosan? Nem volna hozzá lelke. Andalító töprengései közben furcsa, de talán célravezető, praktikus ötlete támadt. Mikor hazaérkezett s a vasútról gyalog ment otthonuk felé, valami nagyon megragadta a figyelmét. Az útméni kis parkban a padon ült egy középkorú férfi és nő, nyilvánvalóan férj és feleség; előttük a földön szőkefürtű fiúcska játszott a kavicsos homokban. A szülők közel egymáshoz, majdnem egymás vállára hajolva valami leírhatatlan mosollyal, gyönyörűséggel szemlélik fiúcskájukat. Ezt a jelenetet fogja márványba faragni. Amelyik leánynak jobban tetszik majd alkotása s jobban megérti gondolatát, az lesz az asszonya, az kapja meg a szobrot jegyesi ajándékkul. És ha még így sem tud dűlőre jutni? Akkor inkább nem nősül meg soha!

Nekilát a munkának. Lázasan dolgozik, olyan lelkiülettel, hogy ez legyen életének legszebb alkotása!

A szobor faragása közben mindjobban megtalálja az embert s önmagát is. Vésője mintha varázskulccsa lett volna kezében a nagy titok termébe, amelynek kapuját eddig hiába döngette öklével meg koponyájával. Az embert így, az embert úgy kell ábrázolni, ahogyan épen van; nem az elvont fogalmak hideg világában, hanem a valóságban kell keresni.

Megfeszített munka után a családnak valóságos apoteozisa került ki kezei közül. Boldogan ébredt a tudatára annak, hogy nemcsak jó nyomokon, de már a jó uton van.

Terusnak mintha jobban a lelkébe hatott volna a mű. Hosszasabban és szótlanabbul nézegette, mint Mariska. Alighanem az övé lesz. Meg aztán hátha Tamás is meggondolja magát. Majd fog neki szólni okvet-

lenül. De szép lenne így! Még a legkisebb nehézségek is megoldódnának.

Gézának már fölkelte a nap, ha nem is ragyogott még a zeniten...

XVII.

Ezalatt Tamás, aki bátor, határozott, derült lelkevilágot sejtető közbelépésével mondhatni a holtpontra segítette át barátját, még mindig szenvedett kétségei közepette. Vége-hossza nem volt azoknak a vitakozásoknak, amiket Jávorival folytatott vallási, vallástörténelmi, bölcséleti és lelki kérdésekről. Kínos aprólékossággal, már-már szörszálhasogatással tudta részletezni kételyeit és nehézségeit. Jávor egynehányszor keményen a szemére is vetette kicsinyeskedését, amiről azt szokták mondani, hogy a fától nem látja az erdőt. De nem sokat használt az erélyesebb figyelmeztetés sem. Íróasztala mellett vagy álmatlan éjszakákon, szobájának csöndjében félelmetes csatákat vívott önmagával. Valósággal viaskodott a lelkéhez legközelebb álló problémával: az Oltáriszentségről szereshető emberi tudás lehetőségével, e lehetőség mértékével; s e harcnak, e viaskodásnak majd alig bírt a végére jutni, mint a lázasan álmodó álmának. Minden megtett lépés egyszersmind lendület volt a következőre, minden lezárt gondolatba újabb kérdés kapcsolódott, minden ötletpalántából mellékajtás sarjadott. Jávor megtehetette volna, hogy valami radikális úton-módon véget vet barátja gyötrődéseinek, de egy kicsit tartott ettől. Félt, hogyha ezt meglenné, nemcsak gyötrődéseinek vetne véget, hanem munkásságának is és elriasztaná őt a további kutatásoktól. Ezért pedig nem merte volna a felelősséget vállalni. Mert Tamás hihetetlen szorgalommal bámulatos munkát végzett, amit egy férfiagy csak elbír. Rohamosan szaporodott kéziratának halmaza újabb és újabb ivekkel s ezek mint valami kisértő szellemek susogták neki, mikor forgatta őket: talán mégis be tudod fejezni... csak tovább... mutasd meg a világnak, mire képes Gondi Tamás... És engedett a munka kisértésének, az ívek suhogásának és tovább dolgozott lázas türelmetlenséggel, feszült idegeinek pattanásáig. Alig maradt annyi ideje, hogy Jávor komoly tanácsára rendszeresen s figyelmesen olvassgassa Krisztus követésének könyvét, de az oltár vagy a feszület előtt, ahol nagy dolgok lesznek kicsinyekké és kicsinyek nagyokká. De megfogadta a jótanácsot és nem bánta meg, hogy megfogadta. Ezen örökké áldott könyvnek lágyan, de erővel hőmbölygő szavai egyszerű, de mégis új, réges-régi, de mégis feltűnő igazságai vitték be lelkébe a első fénysugárt, mint apró, alázatos katonái és szolgálói az isteni kegyelemnek. A könyv nyomán Tamás boldogan állapította meg, amit már ezerszer megállapítottak, hogy a legmélyebb bölcsesség az: tudni azt, hogy mily sekély az emberi bölcsesség. Mint valami

új fölfedezésnek újjongott. Érezte, hogy valami szilárd partra jutott, amelyen bármikor megnyugodhat, ahová bármikor visszatérhet. S e gondolat oly biztossággal kristályosodott folyton a lelkében, hogy azt többé föloldani nem volt képes semmi; e sugár úgy járta át, hogy útját állni nem bírta többé semmiféle homály vagy sötétség.

Egy napon betoppan hozzá Géza, de egészen más kedélyállapotban, mint mikor utoljára voltak együtt a multkor. Géza előtt nem volt titok barátjának küzködései, hiszen eleget beszéltek ezekről egymásnak kölcsönösen. Ép ezért mintegy kötelességének tartotta végigcsinálni Tamás szerepét, amikor ez sietett öneki szerelő s okos szóval segítségére lenni. Örömmel ujságolta Tamásnak a nagy változást, amely végbement lelkében a legutóbbi időben. Szokatlan józansággal hangozott minden szava s minden szavát állandó mosoly kísérte.

— Nézd — mondotta Tamásnak — ha mindent összeszednél is azon a széles területen, amely az Oltáriszentségre vonatkozó emberi dokumentumokkal van telehintve, vagy hogy még jobb hasonlatot mondjak: Ha összehalásznál is minden gondolatot azon a roppant oceánon, ami épen felszínére jut, amit emberi ész épen meglátott, hol van még a mélység, amely szintén tele van lélettel, sőt teljesebb vele, mint ama legfelsőbb réteg, melynek világa csak pár centiméternyire szembeötlő. Vagy ha úgy akarod, hol vannak az érzelmek, amelyekkel már mindenkinek sajátmagának kell viszonzoznia e mélység vonzását. Nem gondolod, Tamás, hogy a buvár mélybeszállása van olyan bravur, mint a hullámok fölött végigvitorlázni? Nemrégén még — úgy tudom — jobban szeretted a mélységeket, mint a távolságokat. S tudom azt is, hogy akkor több volt az örömed, a nyugalmad, mint most. Őszintén ajánlom, tégy most is úgy. Nem mondok újat; magad tapasztaltad. Talán nincs igazam?

— De mennyire igazad van. Géza azonban mondd el, mit tegyek a már megkezdett munkámmal? Abba hagyjam?

— Hova gondolsz! Nem arról van itt szó. Annyi az egész, hogy le kell tennünk rögeszméinkről s ne higyjük, hogy megvalósíthatjuk azt, ami lehetetlenség, mert erőinket messze fölülmulja. Azt hiszem, elég világos, amit mondok; kifogásod nem lehet ellene. Én már, hála Istennek, átestem az ilyenféle betegségen. A te bajod hasonlít az enyémhez azzal a különbséggel, hogy én az embert, te meg ezt a nagy isteni titkot akarod megismerni. Átkutatathatlan titokzatosság mindakettő. Ami engem illet, én rájöttem erre, meg is vallom s aszerint cselekszem is. Bizonyára te is rájöttél már, csak titkolod meggyőződésedet még önmagad előtt is és erőlteted a látszatot. Megkezdett munkádat folytatd csak tovább szépen, azaz magyarul mondva: nyugodtan, nem oly mohósággal, mint eddig, veszélyeztetve egészségedet, lelked egyensúlyát. Fordíts művedre minden-

nap egy bizonyos normális időt s a határt át ne lépdegy perccel se. Legfőképpen pedig sohse gondold azt, hogy feladatodat tökéletesen megoldhatod. Olyan ember még nem született. Kereken kimondom: művedet be nem fejezed, ha ezer évig élsz is, ha a csillagok magasságáig jutsz is. Elvégzel belőle annyit, amennyit, a többit majd folytatják mások.

Tamás arcán a meggyőzetés csukló mosolygása játszott. — Értelek, Géza — mondotta. — Tovább már fölösleges is erről beszélned. Most jut csak eszembe, mit mondtam én magam ugyanerről a témáról annakidején azon az ünnepélyen. Igaz, hogy kissé más beállításban, de lényegében ugyanazt, amit most te mondasz.

— Természetes — válaszolta Géza. — Kár, hogy előbb nem jutott az emlékezetünkbe. De így is rendben lesz minden. Akarom, nem nyugosom addig, míg oly nyugodt és boldog nem leszek, mint én vagyok pár nap óta.

— Köszönöm, Géza, a szeretetedet. A mai napért hálás leszek mindenkor. De mondd csak, mi újság odahaza?

— Sok, nem is merem megmondani. De elhallgatni sem tudom. Mit szólnál hozzá, ha eljegyzésemre ezennel meghívnálak? Előre tudtam, hogy elképpedsz, ha ezt megmondom. Pedig így van! Találd ki; kivel?

— Nem szólhatok semmit. Sejtelnem sincs róla. Nos?

— Ha komolyabb dolog közbe nem jön, hát a Terussal.

— Gratulálok; nagyszerű!

— És te, Tamás, még nem gondoltál ilyesmire? Nem volna jobb, ha életünk ebben a tekintetben is, azután is párhuzamosan haladna egymás mellett?

— Bocsáss meg, Géza. Most még nem mondhatok sem igent, sem nemet. Talán később. Előbb rendbe akarok jönni teljesen önmagammal.

Géza nem tartotta időszerűnek ezt a diszkrét ügyet tovább feszegetni, azért sietve terelte át másra a szót. Minden igyekezetét latba vetette, hogy rábirja Tamást arra, hogy a nyarat otthon töltsék. Könyveitől és írásaitól akarta huzamosabb időre elszakítani; tudta, hogy ez jóteknony hatással lesz lelkére.

Tamás nem sokat beszéltetett magának. Húzta őt is haza az édesanyjára való gondolás meg a diákévek boldog vakációinak emléke. Együtt mentek haza. Jávorv csak egy-két napra ígérte, hogy fölkeresi őket otthonukban. Valami jelentéktelen elfoglaltsága volt, ami mégis lekötötte.

Otthon aztán megismétlődtek a régi kedves napok. Örömtől és kacagástól volt hangos Gondiék, Tárnokék, Tallóék és Terusék háza. Tamás most is szorgalmasan eljár szentmisére, naponkint áldozott, ebéd után minden nap egy órát időzött az Oltáriszentség előtt. Bámulta mindenki a férfinak, a civilembernek vallásosságát. Nem hiszem, hogy

úriembernek valaha is annyiszor kalapot emeltek és köszöntek, mint Tamásnak az őszinte nagyrabecsülés stílusában. Lelkének nyugalma és egyensúlya teljesen helyreállt; vallási gyakorlataiban boldogságát, örömet lelte; az Oltáriszentségben mélységes érzelmekkel imádtá azt, amit magas gondolataival megérteni nem tudott.

A nyár végén Géza megtartotta eljegyzését, farsangkor pedig esküvőjét. Jávory áldotta meg őket a püspökvár kápolnájában. Tavasszal pedig a három jóbarát hozzáfogott hatalmas tervük kiviteléhez, életük közös céljának megvalósításához. Az eszme Tamás agyából pattant ki, lázba hozta vele barátait is, sőt lelkes támogatónak nyerte meg a püspököt is. Természetszerűleg vetődött föl a gondolat a történetek és a tapasztalatok után, ha egyenkint, saját erejükre hagyatkozva oly nehezen tudnak valami nagyot alkotni, közös erővel, egy szívvel-lélekkel, egymás buzdításával és támogatásával bizonyára sikerülni fog valami monumentálisat létesíteni: részben hálából is az isteni gondviselés iránt azért, hogy kegyelmével súlyos, végzetessé válható lelkiválságon segítette át őket s tiszta, derűs és harmonikus jövő fátyolát lebbentette föl előttük s azért, hogy sokan mások is, lehetőleg minél többen élvezhessék az Oltáriszentségben közöttünk lakó Istennek jóságát: hatalmas szentélyt építenek a püspökvár nagy és még jobban kibővített kertjének alkalmas helyén a nagy Szentség tiszteletére. Olyan lesz ez a szentély, amilyent eddig még nem építettek, amilyenről legfeljebb csak víziós lelkek álmadoztak; olyan szent tüzek fognak benne lobogni, hogy fényük millióknak fog utat mutatni s melegét egy egész ország fogja érezni. Félesztendeig tartott a tervek kidolgozása. Az ország legnagyobb építőművészenek zsenije megértette, hogy mi van itt készülöben: a gondolathoz tökéletesen méltó remeket alkotott. Az állványokat még el nem távolították, a leghiresebb angol kertész már az útvonalakat, a fasorokat jelölgette. Géza vésője pedig szünet nélkül faragta a fehér márványt. Az összes szobrokat ő készítette. Tamás pedig egy apostol buzgóságával agitált frásban, élőszóval az egyeseknél is, tömegnél is, hogy az anyagiakat biztosítsa.

Ötévi megfizetett munka nyomán teljesen elkészült a művészettörténelemnek legújabb csodája. A körülötte levő park természetesen csak évek múltán népesedhetett be Géza szobraival. A fölvatás napján Tamás magánkívül volt örömeiben. A templom első lelkésze Jávory lett. Főlséges volt látni, amint a három jóbarát az oltár előtt térdelve adott hálát a Mindenhatónak azért, hogy fölkelte a Nap számukra s a nemzetnek is, mert alkotásuk egyik legnagyobb centrumává lett az ország hitbuzgalmi életének.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: Dr. Mátrai Gyula. — Felelős kiadó: Dr. Mészáros János.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest. Nyomdaigazgató: Kohl Ferenc.